

Vård- och
omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämndens lokalförsörjningsplan för funktionshinderområdet för år 2025–2034

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner lokalförsörjningsplan för funktionshinderområdet för år 2025–2034.

Ärendebeskrivning

Lokalförsörjningsplanen för funktionshinderområdet är vård- och omsorgsnämndens planeringsdokument för bostäder för funktionshindrade. Lokalförsörjningsplanen utgår från vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden enligt gällande reglemente, vård- och omsorgsnämndens målbild för 2035 samt de övriga mål och uppdrag som fastställs av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens strategiska försörjning av lokaler och bostäder. Kommunstyrelsen ska tillhandahålla lokaler som är ändamålsenliga, hållbara och kostnadseffektiva.

Vård- och omsorgsnämndens lokalförsörjningsplan tas fram i flera steg. När det gäller bostäder med särskild service bygger lokalförsörjningsplanen huvudsakligen på nuläget kombinerat med en bedömning av befolkningsprognoser och av målgruppens utveckling samt på en bedömning av hur ett antal faktorer kan komma att påverka behovet av bostäder med särskild service.

Enligt befolkningsprognosen för Eskilstuna kommun väntas befolkningen i åldern 20–64 öka något under perioden. Därtill finns i dagsläget ett visst uppdämt behov av platser samt att delar av det befintliga beståndet har renoveringsbehov eller är i inte ändamålsenligt skick. Inom funktionshinderområdet efterfrågas under perioden 2025–2034 totalt 11 nya gruppboende om drygt 80 lägenheter, en tillbyggnad, ett samsjuklighetsboende, ett barnboende samt ett ”långtidskorttidsboende”. Det är önskvärt att boenden placeras i anslutning till annan bostadsbebyggelse som en del av den ordinarie stadsutvecklingen. I tider när byggsektorn upplever vikande marknad och nybyggnationen stannar av kan det vara lämpligt att nyttja lediga byggresurser till underhåll och renoveringar. Därtill finns behov av servicebostäder om två lägenheter per år från år 2025 och framåt som avropas efter behov och som inryms i det allmänna bostadsbeståndet – ingen särskild byggnation krävs. Med denna plan förväntas balans mellan utbud och efterfrågan.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Byggnation av boenden innebär i många fall en miljöpåverkan, exempelvis i form av utsläpp av växthusgaser. Kommunen har emellertid ett lagstadgat krav på sig att verka för att funktionshindrade får goda bostäder. Vård- och omsorgsnämnden har för avsikt att följa Eskilstuna kommuns klimatplan och är därför noga med att inom ramen för sin rådgivning ställa erforderliga miljökrav i samband med beställningar, byggnation och eventuell upphandling. Aspekten effektiv organisation, när det kommer till utbyggnad av boenden inom nämndens ansvarsområde, gör sig främst gällande i form av rätt antal boenden, geografisk placering samt storlek på boendena.

VÅRD- OCH OMSORGSFÖRVALTNINGEN

Johan Lindström
Förvaltningschef

Åsa Tavemark
Utredningschef

Beslutet skickas till: Kommunstyrelsen

Vård- och omsorgsnämnden

Lokalförsörjningsplan för funktionshinderområdet 2025–2034

Inledning.....	2
Bestämmelser	2
Avgränsningar och begreppsförklaringar.....	2
Arbetsprocess.....	3
Nuläge och framtid nationellt.....	4
Nuläge och framtid lokalt.....	4
Målgruppen i Eskilstuna kommun	5
Boenden med särskild service i Eskilstuna kommun	6
Påverkansfaktorer.....	10
Behov	11
Behovsprognos	11
Behovsplan	12

Inledning

Lokalförsörjningsplanen för funktionshinderområdet är vård- och omsorgsnämndens planeringsdokument för bostäder för funktionshindrade. Bostadsförsörjningsplaneringen har till syfte att säkerställa att funktionshindrades behov av bostäder blir tillmötesgått. Lokalförsörjningsplanen fastställs årligen av nämnden efter samplanering med kommunledningskontoret.

Bestämmelser

Enligt socialtjänstlagen (SoL) ska nämnden verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring, får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Nämnden ska medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Vidare ska kommunen inrätta bostäder med särskild service för funktionshindrade som behöver ett sådant boende.¹ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) innehåller bestämmelser om insatser till personer med funktionsnedsättning som omfattas av lagens personkretsar, varav en av stödinsatserna är boende.²

Lokalförsörjningsplanen utgår från vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden enligt gällande reglemente, vård- och omsorgsnämndens målbild för 2035, kommunfullmäktiges riktlinjer för lokalförsörjning (KSKF/2017:584) samt de övriga mål och uppdrag som fastställs av kommunfullmäktige.

Avgränsningar och begreppsförklaringar

Nämndens lokalförsörjningsplan omfattar lokaler som är bostäder eller motsvarande för nämndens målgrupper som nämnden är skyldig att tillhandahålla enligt SoL och LSS. Planen omfattar således i dagsläget inte andra nödvändiga lokaler såsom verksamhetslokaler, lokaler för administration, daglig verksamhet med mera. Planering och försörjning av dessa lokaler hanteras än så länge på annat sätt men arbete pågår för att kunna inkludera även andra lokaler i nämndens lokalförsörjningsplan.

- Bostad med särskild service. Det övergripande samlingsnamnet för alla bostäder enligt LSS 9:8, LSS 9:9 och SoL 5:7 som är utanför det ordinära hemmet.
- Bostad med särskild service LSS 9:8 omfattar barn- och unga upp till en maxålder av 21 år.
- Bostad med särskild service LSS 9:9 omfattar personer från 18 år och uppåt.
- Bostad med särskild service SoL 5:7 omfattar personer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring.
- Gruppboende. En gruppboende består av ett mindre antal lägenheter som är samlade kring gemensamma utrymmen. Personal ska finnas till hands dygnet runt. Får inom LSS bara byggas om fem till max sex lägenheter per byggnad, ej institutionslikt.
- Serviceboende. En serviceboende består av lägenheter som har tillgång till gemensam service/gemensamhetslokal. Lägenheterna är i regel anpassade

¹ 5 kap 5 § Socialtjänstlag (2001:453) t.o.m. SFS 2023:313, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453/#K2 Hämtat 2023-07-11.

² Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, t.o.m. SFS 2022:1253, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1993387-om-stod-och-service-till-vissa_sfs-1993-387 Hämtat 2023-07-11.

efter den enskildes behov och ligger ofta i samma trappuppgång (trapphusbostad) eller kringliggande hus.

- Annan särskilt anpassad bostad (ASAB). Denna boendeform finns inte uttalad inom Eskilstuna kommuns vård och omsorg men det finns fyra fastigheter (Slätten, Västerhagen, Vikingagatan och Ågatan) där personer med personlig assistans erbjuds lägenhet, vilket kan liknas vid ASAB.
- Rehabboende SoL samt korttidsplats SoL. Rehabboende tillhandahålls under maximalt sex månader. Man kan få beslut om korttidsplats i maximalt tre månader (boende i färdigmöblerat rum).
- Korttidsvistelse/korttidsboende LSS. Miljöombyte och rekreation, samt avlastning för anhöriga enligt LSS 9:6. För vuxna ingår också tränande och förberedande insatser för ett eget boende.
- Korttidstillsyn LSS. En insats enligt LSS 9:7 som ges barn över 12 år med funktionsnedsättning, som har förvärvsarbetande vårdnadshavare. Insatsen erbjuds före och efter skolans slut, under lov dagar, studiedagar och längre lov. Korttidstillsynen ska erbjuda en avkopplande och aktiv fritid i trygg miljö med goda vuxenförebilder. Den ska främja social gemenskap samt ge fysisk och psykisk stimulans. Behovet av tillsyn kan variera mycket och måste därför kunna utformas på ett flexibelt sätt.

Arbetsprocess

Grunden för arbetsprocessen med att ta fram lokalförsörjningsplanen utgörs av nämndens ansvar för biståndsbedömda bostäder för funktionshindrade.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens strategiska försörjning av lokaler och bostäder. Kommunstyrelsen ska tillhandahålla lokaler som är ändamålsenliga, hållbara och kostnadseffektiva.

Vård- och omsorgsnämndens lokalförsörjningsplan tas fram i flera steg. När det gäller bostäder med särskild service bygger lokalförsörjningsplanen huvudsakligen på nuläget kombinerat med en bedömning av befolkningsprognoser och av målgruppens utveckling samt på en bedömning av hur ett antal faktorer kan komma att påverka behovet av bostäder med särskild service. I punktform ser processen ut på följande sätt:

1. Statistiska centralbyrån (SCB) levererar befolkningsprognos.
2. Bostadsförsörjningsfilen visar befintliga boenden och platser samt planerade tillskott och avdrag.
3. Vård- och omsorgsförvaltningen bedömer påverkan av andra faktorer som målgruppens utveckling, medicinsk och teknisk utveckling samt effekter av förebyggande arbete med mera.
4. Årliga bostadsmarknadsenkäten besvaras.
5. Samplanering med kommunledningskontoret.
6. Vård- och omsorgsnämnden beslutar årligen om bostadsförsörjningsplan.
7. Vård- och omsorgsförvaltningen bevakar utfall, lär och reflekterar.

Det är viktigt att understryka att planen bygger på prognoser och bedömningar, i den meningen är planen till sin natur osäker. Generellt gäller att planen blir mer osäker ju längre fram i tiden man tittar.

Nuläge och framtid nationellt

Drygt 800 000 i den svenska befolkningen i åldern 16–64 år har någon form av funktionsnedsättning. De vanligaste typerna av funktionsnedsättning är psykisk funktionsnedsättning, nedsatt hörsel, neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, nedsatt rörelseförmåga och dyslexi.³

Rätten till insats enligt LSS gäller för personer som tillhör en av tre så kallade personkretsar som har ett behov av hjälp i sin livsföring och vars behov inte tillgodoses på annat sätt. År 2021 hade cirka 75 000 personer i Sverige insatser enligt LSS. Majoriteten av dessa personer har en intellektuell funktionsnedsättning, autism, förvärvat hjärnskada, fysisk eller psykisk funktionsnedsättning. Något färre personer med funktionsnedsättning hade insatser enligt SoL, 57 900 personer. Dessa personer har i hög utsträckning en psykisk funktionsnedsättning, men det förekommer även andra funktionsnedsättningar.⁴

Sedan 2010 har antalet personer med insatser enligt LSS ökat med omkring 20 procent.⁵ Ökningen ser dock ut att ha stannat av.⁶ Att fler personer över tid har fått LSS-insatser kan bara till viss del förklaras av att befolkningen har ökat. År 2009 hade 62 personer per 10 000 i befolkningen en eller flera insatser enligt LSS, motsvarande andel år 2021 var 73. Insatsen boende för vuxna är en av de insatser som har ökat.⁷ År 2010 fick totalt 23 440 vuxna ett boende enligt LSS, och år 2020 hade antalet stigit till 29 200. Detta motsvarar en ökning med 25 procent totalt eller 2 procent per år.⁸

Som andel av 10 000 invånare har det skett en ökning från 24 personer med boende enligt LSS år 2008, till 28 personer år 2021.⁹ Det antas framförallt vara två faktorer som har bidragit till ökningen av personer med boendeinsats enligt LSS. Antalet personer som omfattas av personkrets 1 har ökat, bland annat ökade diagnos inom autismspektrumtillstånd från 7000 personer år 2008 till drygt 30 000 år 2018. Därtill har medellivslängden för personer med tillstånd som omfattas av någon av de tre personkretsarna ökat.¹⁰ Boende för barn och unga enligt LSS minskar däremot, vilket bland annat beror på att kommuner ger ökat stöd hemmavid, exempelvis vid gymnasie studier.¹¹

Nuläge och framtid lokalt

Detta avsnitt bygger delvis på befolkningsprognoser från SCB. Eftersom befolkningsprognoserna är väsentliga för framtidsplaneringen är det lämpligt att inledningsvis kommentera vad befolkningsprognoserna omfattar och vilka osäkerheter de är behäftade med.

Prognosmodellen startar med den befintliga populationen, det vill säga antalet invånare i kommunen idag. Därefter görs antaganden om födelsetal, inflyttning och

³ Socialstyrelsen (2022). Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, sidan 33.

⁴ Socialstyrelsen (2023). Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, sidan 33.

⁵ Socialstyrelsen (2022). Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, sidan 33.

⁶ Socialstyrelsen (2023). Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, sidan 34.

⁷ Socialstyrelsen (2023). Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, sidan 34-35.

⁸ Socialstyrelsen (2022). Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, sidan 35.

⁹ Socialstyrelsen (2023). Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, sidan 35.

¹⁰ SKR (2020). Stöd för prognos av boende enligt LSS, sidan 14-16.

¹¹ Socialstyrelsen (2023). Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, sidan 37.

invandring. Sedan subtraheras döda, utflyttade och utvandrade. Vilket ger en prognospopulation. Antaganden i prognosmodellen grundar sig på historiska data om befolkningen, rörelsemönster och bostadsbyggande. Även den planerade bostadsbyggnationen i kommunen tas hänsyn till.

Det är endast folkbokförda som ingår i befolkningsprognosen, flyktingar från Ukraina som vanligen kommer till Sverige via massflyktsdirektivet ska inte folkbokföras och ingår därför inte i prognoserna. Om dessa personer söker och beviljas asyl i Sverige kan de komma in i folkbokföringen längre fram.

Sett lite i backspegeln har befolkningsprognoserna fram till år 2015 underskattat befolkningsökningen, medan prognoser därefter har överskattat densamma. Sedan år 2020 kan Covid-effekter påverka befolkningsmängden och prognoserna något. På längre sikt kan klimateffekter komma att driva på flyktingströmmar och/eller hålla tillbaka utvandring.¹² En aktuell osäkerhet som kan komma att påverka befolkningsutvecklingen är den ekonomiska utvecklingen (som kan påverka bostadsbyggande, arbetslöshet och hushållens framtidsutsikter). Under 2023 syns en fortsatt minskning av antalet födda och befolkningsprognos 2 visar att antalet invånare i kommunen ser ut att minska något jämfört med 2022. Bedömningen just nu är att det är en tillfällig nedgång och att antalet invånare ökar igen från år 2024 och framåt.¹³

Målgruppen i Eskilstuna kommun

Insatsen bostad med särskild service till personer med funktionshinder kan beviljas som en insats både enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och enligt socialtjänstlagen (2001:453). Under 2022 hade Eskilstuna kommun en befolkning om cirka 108 000.¹⁴ Av dessa hade totalt cirka 800 unika personer insatser enligt LSS. Ungefär 250 av dessa hade beslut om bostad med särskild service. Insatser enligt SoL tar sikte på flera olika målgrupper och samma individ har inte sällan flera biståndsbeslut enligt SoL.

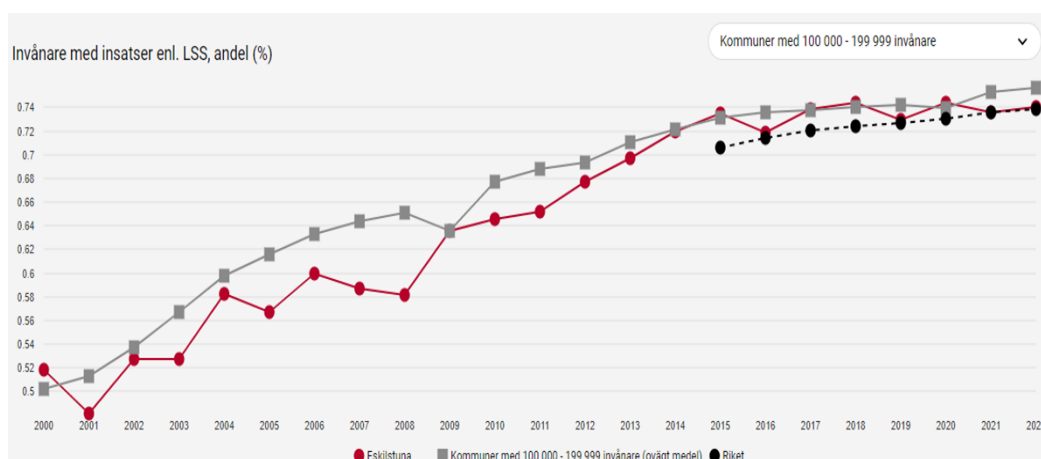
Som framgår av diagrammet har andelen invånare i Eskilstuna med insats enligt LSS de senaste åren legat omkring 0,74 procent (röd linje), vilket är i nivå med jämnstora kommuner (grå linje).¹⁵

¹² Dessa meningar bygger på föredragning av och samtal med statistiker vid KLK, 2022-06-23.

¹³ Uppgifter rörande utvecklingen under 2023 bygger på e-post från kommunstrateg vid KLK, 2023-09-07.

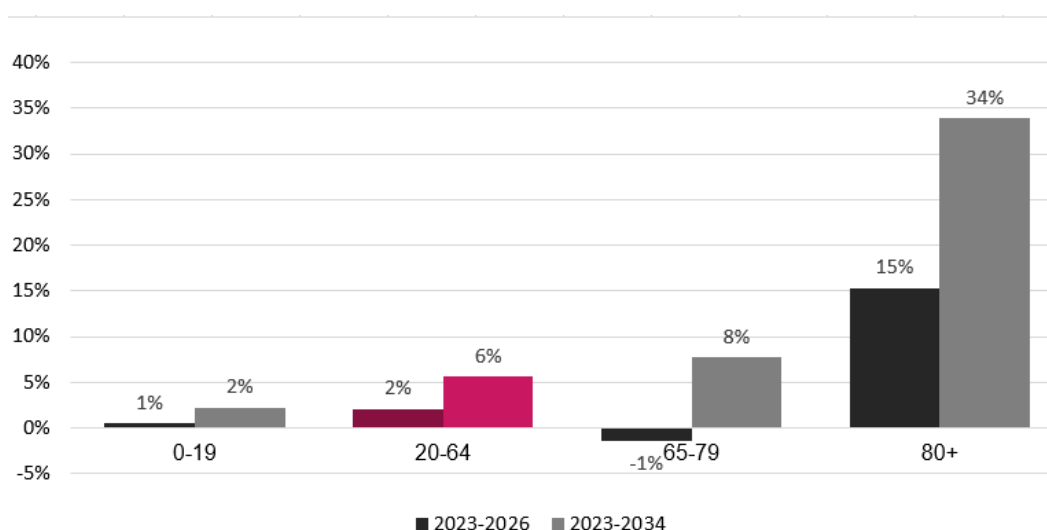
¹⁴ Uppgift om Eskilstunas befolkning: <https://www.eskilstuna.se/kommun-och-politik/fakta-statistik-och-kartor/befolkning>. Hämtat 2023-09-11.

¹⁵ Källa: <https://www.kolada.se/>. Hämtat 2023-09-04.

Källa: Kolada (Fri sökning, Nyckeltal "Innvånare med insatser enl. LSS, andel (%)).

Enligt befolkningsprognosen för Eskilstuna kommun väntas befolkningen i åldern 20–64 öka med cirka sex procent mellan år 2023 och år 2034.¹⁶

Källa: Eskilstuna internportal.

Målgrupperna inom funktionshinderområdet lever allt längre, likt övriga befolkningen. För närvarande är det exempelvis cirka 50 personer inom LSS som är över 60 år och flera har utvecklade demenssjukdomar. Inom socialpsykiatri är cirka 15 procent av brukarna över 65 år. Denna siffra kan antas stiga och målgruppen har ofta somatisk problematik där den fysiska hälsan ofta är sämre än befolkningens på grund av rökning, sämre kosthållning, isolering, medicinering etcetera. Man kan också se en ökning av målgruppen med samsjuklighet vilket är en målgrupp som ofta är svårplacerad vad gäller boende på grund av störningar, svansproblematik och slitage på lägenheter.

Boenden med särskild service i Eskilstuna kommun

Antalet platser i Eskilstunas LSS-boenden uppgår i dagsläget till cirka 240 och i boende inom socialpsykiatri uppgår platsantalet till cirka 160.¹⁷

¹⁶ Prognos 2023. <https://intranat.eskilstuna.se/ledningochplanering/statistik/Sidor/Befolkning.aspx>. Hämtat 2023-09-12.

¹⁷ Siffrorna för 2024 har hämtats från vård- och omsorgsförvaltningens svar i Bostadsmarknadsenkäten för 2024.

År (då LFP beslutades)	2020	2021	2022	2023	2024
Platser LSS-boenden	252	254	250	249	240
Platser socialpsykiatri	170	172	170	169	160
Summa	422	426	420	418	400

Källa: Respektive diariet för lokalförslagsplan.

Det totala platsantalet har varit relativt stabilt de senaste åren förutom i 2024 års lokalförslagsplan. Skälen till det är att några boenden har färre brukare.

Följande boenden finns för personer med funktionsnedsättning, LSS:

Boende	Adress el motsv	Antal platser	Kommentar
LSS enhet 1	Bynäsavägen	6	
	Guldstigen (f d Olofslund)	6	
	Ekbacken	6	Nybyggt.
LSS enhet 2	Klaraborg	4	Små hygienutrymmen.
	Lilla Mo	4	Små hygienutrymmen.
	Grimbovägen	6	
LSS enhet 3	Västra Åsgatan	13	Privat fastighetsägare.
	Skolmästaren	11	
	Centrum	10	
LSS enhet 4	Edvardslundsgatan	10	
	Riktargatan	5	Privat fastighetsägare. Tvåvåningshus, brandåtgärder vidtagna men funktionellt tveksamt. Stort behov av renovering.
	Köpmangatan 22	8	Privat fastighetsägare.
	Rademachergatan	9	Kommunen äger bostadsrätter.
LSS enhet 5	Skogsbrynet	1	
	Höjden	7	En kompletteringsbyggnad, som är sliten.
	Parkvägen	5	Små hygienutrymmen. Eftersatt underhåll (K-fast).
	Stationsvägen	5	Små hygienutrymmen. Eftersatt underhåll (K-fast).
LSS enhet 6	Ängstugan	6	
	Skogsängen	7	Plan 1 är korttidsvistelse för vuxna. Brandförläggande kräver utflytt av övre plan om 7 platser innan sommaren 2024. Dock kan några platser ev användas för servicebostadsplatser.
	Skrinnarvägen	8	Privat fastighetsägare. Stambyte planeras ske men oklart när.
LSS enhet 7	Punkten 1	15	Privat fastighetsägare till personal- och gemensamhetslokal. Brukare bor i lägenheter i Eskilstuna. Medarbetare arbetar mobilt. Önskvärt byta ut boende mot något som möjliggör närhet mellan brukare och personal.
	Punkten 2	15	Se ovan.

	Rothoffsvägen	12	Kommunen äger bostadsrätter.
	Bergsgatan, Fuxen	10	Privat fastighetsägare.
LSS enhet 9	Balstavägen	6	
	Kjulavägen	4	Privat fastighetsägare. Stort behov av renovering.
	Carlavägen	11	
	Skiftingegatan	11	Privat fastighetsägare.
LSS enhet 10	Frejagatan	5	Privat fastighetsägare. Stort behov av renovering. Förslag till utbyggnad med 2 platser.
	Stenbystigen	6	Planerades tidigare utökas men kunde ej realiseras. Nu (HT 2023) söks bygglov på annan plats.
	Gnejsgången	7	Privat fastighetsägare.
	Mandelvägen	4	

Följande verksamhetshus finns för barn med funktionsnedsättning, LSS:

Verksamhet	Adress el motsv	Antal platser	Kommentar
Boende	Villa Mesta	3	9:8 Renoverat 2022.
Boende	Villa Hörnedal	2	9:8 Uppstart 2023.
Boende i ena vinkeln, korttids i andra.	Gården/ Gårdskälskatan	0 platser nu, annars 4	9:8. Privat fastighetsägare. Stora problem med boendemiljön, eftersatt renovering. Evakuerades under 2023 (boende till tillfällig inhyrning Lingonvägen och korttids till Skjulstagatan). Ev kan lokalen nyttjas till daglig verksamhet om inomhusklimatet tillåter.
Korttids	Täppan	14	Privat fastighetsägare. Lokaler med stort behov av renovering, som är under planering/förhandling.
Korttids+ fritids	Skjulstagatan	17+10	Privat fastighetsägare. Lokalerna har renoverats.
Korttids+ fritids	Söders	21+11	Lokalerna kommer bytas ut med nybygget Glömsta.
Korttids	24:an	7	Privat fastighetsägare. Stor lägenhet i Skogsängen.
Korttids/ fritids/ förskola	Odlaren (Regnbåge, Solen, Stjärnan)	16+ 12+ 5	Delade lokaler med BOU. Skolan och verksamheten behöver nya lokaler. Under planering.
Fritids	Rinmanskolan	11	Delade lokaler med BOU.
Fritids	Domaregatan	6	Delade lokaler med BOU. Skolan och verksamheten behöver nya lokaler. Inte ändamålsenlig lösning som det ser ut nu men detta ingår i BOU:s lokalplanering.

Inom socialpsykiatrin finns för närvarande följande boenden:

Boende	Adress	Antal platser	Kommentar
Enhet 1	Kriebsensgatan	13	Delvis privat fastighetsägare, kommunen äger några lägenheter.
	Björkhultsvägen	12	
	Skrinnarvägen	10	Privat fastighetsägare.
Enhet 2	Bellmansgatan	9	Ont om utrymmen för tvätt och hygien.
	Bellmansplan	12	Planeras avvecklas till förmån för Nötknäpparen med dess 18 platser.
	Domaregatan	8 >> 0	Privat fastighetsägare. Under avveckling.
	Köpmangatan	8	Privat fastighetsägare. Planeras avvecklas till förmån för Nötknäpparen 18 platser eller ombyggnad till 6 platser LSS, eventuellt klart 2024.
Enhet 3 a	Skiftinge Gård	8	Renoveringsbehov.
	Andbergsgatan	13	Privat fastighetsägare. Stort renoveringsbehov, inklusive samtliga kök. Önskan renovera en trappuppgång i taget, om brukare med beroendeproblem ska kunna flyttas krävs ersättningsställe.
Enhet 3 b	Balsta	6	Relativt nybyggt.
	Valtomta	2	Ska renoveras inför utbyggnad av platser (till totalt 4 platser korttidsboende).
Enhet 4	Eddavägen	11	
	Snäckberget	9	Planeras avvecklas i samband med öppnande av planerat gruppboende K.
	Nyforsgatan	15	Privat fastighetsägare. Renoveringsbehov, inklusive utrymmen för tvätt och hygien.
Enhet 5	Ordinärt boende	0	
Enhet 6	Ekeby	6 (+3 korttids)	Privat fastighetsägare. Lägenheterna slitna.
	Rosstorpsvägen/ Karl Hovbergsgatan	13/5	Privat fastighetsägare. Renoveringsbehov, inklusive rotrenovering.
	Råfsvägen	7	Privat fastighetsägare. Renoveringsbehov i både lägenheter och boendet.

Påverkansfaktorer

Det framtida behovet av platser inom bostäder med särskild service är beroende av ett antal faktorer utöver den demografiska utvecklingen. Befolkningens utveckling är dock lättast att prognosticera, även om prognosen i sig inte är ett facit för hur stor befolkningen i målgruppen faktiskt blir. Andra faktorer som antas påverka behovet av bostad med särskild service är:

- Anhörigas/närståendes insatser
- Befintliga fastighetsbeståndets skick
- Förebyggande arbete
- Förutsättningar inom hemtjänst och boendestöd
- Hälsotillstånd hos målgrupperna (LSS, socialpsykiatri)
- Kö-läget
- Lagstiftning och myndighetsutövning
- Medicinsk och teknisk utveckling
- Målgruppens preferenser
- Ordinarie bostadsmarknaden
- Organisering av omsorgen
- Samhällsutvecklingen avseende drogliberalism, kriminalitet, utanförskap

Det är svårt att göra en bedömning av i vilken utsträckning faktorerna ovan påverkar, alltså att kvantifiera hur många fler eller färre platser som kan antas behövas med anledning av påverkansfaktorerna. För några påverkansfaktorer är det till och med svårt att bedöma om de i framtiden kommer att öka eller minska behovet av platser inom bostäder med särskild service.

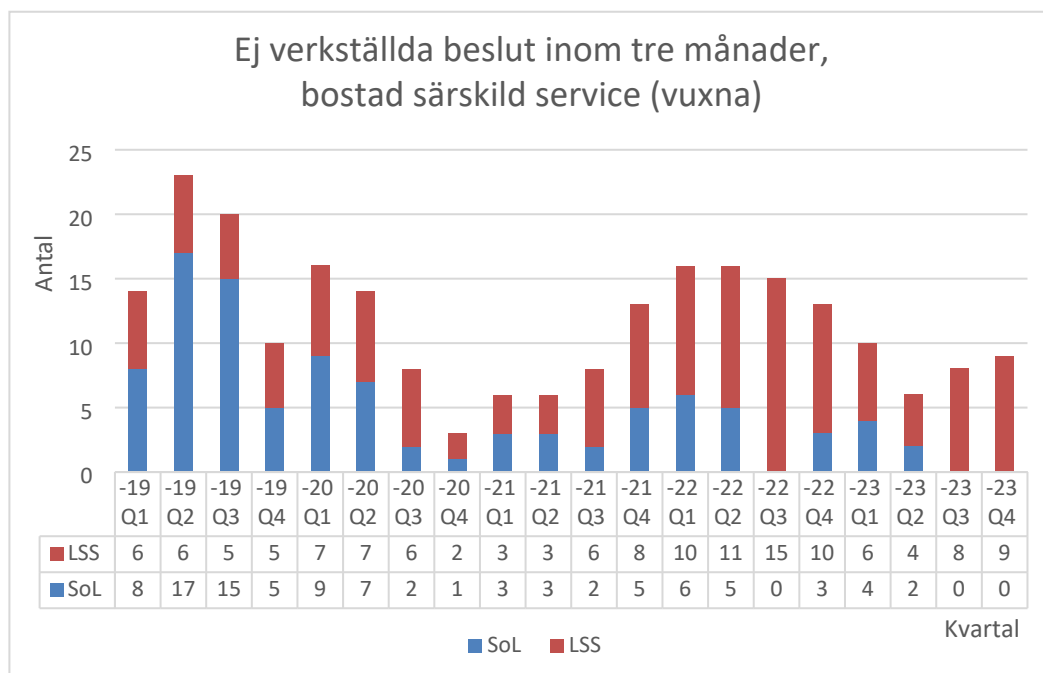
Generellt är ett flertal bostäder med särskild service i behov av renoveringar och en del är trånga, till exempel avseende förvaring och badrum. Under planeringsperioden kan renoveringsåtgärder behövas i boendena på Andbergsgatan, Riktargatan, Kjulavägen och Frejagatan. Det finns också nya uttalanden från brandskyddsvårdande myndighet som innebär behov av ombyggnation, förändrad verksamhet eller ytterst evakuering av vissa byggnader. Detta gäller exempelvis boendet i Skogsängen där övre plan kan behöva tömmas redan 2024.

I målgruppen kan man se en ökning av de med samsjuklighet vilket är en grupp som ofta är svårplacerad vad gäller boende på grund av störningar, svansproblematik och ökat slitage på lägenheter. Detta skulle kunna öka renoveringsbehoven längre fram. De brukare som idag får beslut om särskilt boende har ofta större stödbehov än vad brukarna hade tidigare. Det innebär att när någon med relativt sett mindre stödbehov flyttar ut så flyttar en person med betydligt större stödbehov in vilket gör att behovet av gruppboendeplatser tar över i förhållande till behovet av bostäder i trapphus.

Kö-läget kan illustreras utifrån kvartalsrapporteringen till nämnden avseende gynnande beslut som ej har verkställts inom tre månader. Detta är ett område som relativt nyligen har granskats av KPMG på uppdrag av kommunens revisorer där man redovisar för helår sammanlagda siffror avseende kvartalsrapporteringar av ej verkställda beslut. För 2017 anges totalt 33 rapporterade beslut inom såväl LSS som inom SoL och för 2018 anges totalt 59 rapporterade beslut inom LSS respektive 25

inom SoL. Resursbrist/brist på boende var en av de orsaker som medförde att beslut inte verkställdes inom tre månader.¹⁸

Efter revisorernas granskning har antalet ärenden som rapporterats till nämnden varit fluktuerande över kvartalen. Under år 2022 kunde man utläsa en ökning av antalet till nämnden rapporterade ej verkställda beslut, avseende bostad med särskild service LSS. Bostadsbrist var fortsatt ett av de skäl som angavs till varför beslut ej hade verkställts. Under 2023 har dock siffrorna minskat och antalet till nämnden rapporterade ej verkställda beslut avseende bostad med särskild service LSS samt SoL ligger på relativt låga nivåer.

Källa: Den protokoll- och diarieförda rapporteringen till vård- och omsorgsnämnden.

Sett i backspegeln förefaller det finnas ett varierande kö-läge till bostad med särskild service enligt LSS samt till boende socialpsykiatri SoL.

Behov

Behovsprognos

Målgruppen personer med funktionsnedsättning är liten i förhållande till befolkningen i stort. Det är svårt att göra prognoser för utvecklingen inom området. Utifrån tidigare trender kan man anta att behovet av boenden kan väntas öka minst lika mycket som befolkningsutvecklingen, allt annat lika. Vilket i så fall skulle innebära ett litet utökningsbehov från nuvarande platsantal. Ökat renoveringsbehov samt ökat behovet av gruppboendestplatser i förhållande till behovet av bostäder i trapphus ska också vägas in.

Inom funktionshinderområdet pågår också flera stora förändringsarbeten samt att arbetssätt och insatser utvecklas kontinuerligt. Som exempel kan anges tvärprofessionell bedömning innan beslut, intensiv rehabilitering samt nyttjande av

¹⁸ Rapport ”Granskning av ej verkställda beslut inom SoL och LSS”, KPMG AB, 2019-10-28, VON/2019:181. Figur 2 på sidan 9.

digitala verktyg i vardagen. Utvecklingsarbetena kan komma att påverka prognosen framöver vilket på sikt skulle kunna innebära ett minskat behov av nya boenden.

Vägs kö-läget in, som vid årsskiftet 2023/2024 kan uppskattas till ett boende om 6 till 8 platser, och kombineras med nuvarande beståndets skick och befintligt ersättningsbehov, så finns det behov av att från år 2025 bygga totalt 11 nya boenden (exklusive tillbyggnad Stenbystigen, samsjuklighetsboende, barnboende samt ”långtidskorttidsboende”) om i regel 6 plus 2 platser (totalt cirka 80 platser). Procentuellt motsvarar cirka 80 platser en utökning, från cirka 400 platser år 2024, med drygt 20 procent. Behovet av servicebostad i trapphus bedöms vara två lägenheter per år.

Behovsplan

Under 2024 väntas tillskott i form av boende i Jäder-Sundby (före detta Vävle, 6+1 LSS samt 1 SoL), Nötknäpparen (18 SoL) samt Köpmangatan (6 LSS). Samtidigt väntas under 2024 avvecklingar vid Domaregatan (8 SoL), Bellmansplan (13 SoL) samt Köpmangatan (8 SoL). Ett antal boenden väntas färdigställas under 2025, men flera av dem har osäkra tidplaner där något boende kan bli klart redan 2024 medan andra kan försenas till 2026. Uppgifter om tidpunkt för färdigställande skiftar ofta fram och tillbaka och det är utmanande att ha en aktuell lägesbild. I nuläget redovisas följande behovsplan:

Grupp- och servicebostad SoL/LSS	Behov start	Kommentar
Jäder-Sundby (f d Vävle) gruppboende (6+2)	2024	6 nya platser i gruppboende samt 2 platser i fristående hus, SoL och LSS.
Nötknäpparen (18)	2024	18 platser SoL planeras ersätta Bellmansplan 13 platser SoL och Köpmangatan 8 platser SoL.
Köpmangatan (6)	2024	6 platser LSS.
Skogstorp, Backa gruppboende (6)	2024	6 nya platser LSS, ev försenat till 2025.
Stenbystigen (1)	2025	1 plats LSS via tillbyggnation, var tidigare aktuellt men ströks och är nu återaktualiserat.
Planerat gruppboende K (9 till 10)	2025	9 till 10 platser SoL eller LSS, ev klart först 2026 (ersätter Snäckberget och dess 9 platser SoL).
Planerat gruppboende E (6)	2024 2025	6 nya platser LSS, försenat från 2024 och ev klart först 2026.
Samsjuklighetsboende Uddetorp (8)	2024 2025	8 platser (varav 4 korttids- samt 4 utredningsplatser). Försenat från 2024. Upphandlingen överklagad.
Glömsta barn LSS (6) + Glömsta korttids	2025	Glömsta barnboende planeras ersätta det under 2023 avvecklade Gården barnboende och dess 4 platser. Ev klart först 2026.
Valtomta (4)	2024 2025	(”Långtids”)Korttidsboende. Försenat från 2024.
Planerat gruppboende D (6+2)	2026	6-8 nya platser SoL eller LSS. Ev klart först 2027.
Planerade gruppboenden (48)	2027– 2034	En gruppboende med 6+2 (i friliggande hus) nya platser/år SoL eller LSS, lokalisering ej klar.
Servicebostad i trapphus	2025– 2034	SoL eller LSS, avropas efter behov. Planerat 2 platser/år.

Inom funktionshinderområdet efterfrågas under perioden 2025–2034 totalt 11 nya gruppboendestäder om drygt 80 lägenheter, en tillbyggnad, samsjuklighetsboende, barnboende samt ett ”långtidskorttidsboende”. Det är önskvärt att boenden placeras i anslutning till annan bostadsbebyggelse som en del av den ordinarie stadsutvecklingen. I tider när byggsektorn upplever vikande marknad och nybyggnationen stannar av kan det vara lämpligt att nyttja lediga byggresurser till underhåll och renoweringar. Som framgår av planen ovan finns ett uppdämt behov av boenden och flera boenden som kanske blir klara under ungefär samma tidsperiod. Det kan vara utmanande att bemanna många nya boenden som öppnas samtidigt, varför den exakta startpunkten för något boende kan behöva justeras. Därtill finns behov av serviceboendestäder om två lägenheter per år från år 2025 och framåt som avropas efter behov och som inryms i det allmänna bostadsbeståndet – ingen särskild byggnation krävs. Med denna plan förväntas balans mellan utbud och efterfrågan.